

נויכה שגריד : שקיעת דם

אור לבן של צהריים חמים היכה את עיניו. הוא שכב על המיטה, בחדר־השינה, וידע שלא יוכל להירדם. עייף היה מאד.

תתן לילדה לאכול. אני רוצה לגמור את הבית, אמרה אשתו.
אני מוכרח לנוח קצת. אני עייף מאד, אמר.

התקרה שמעליו השילה רסיסים של טיח. הקירות האלה מזדקנים במהירות. הגיע הזמן לעשות בדיק־בית. מעבר לקיר, בדירה שכנה, צעקה אשה שאם זה ככה אז זה הסוף ואיש אהד צעק בהורה שלא איכפת וככה אי־אפשר להמשיך לחיות.

מאז הבוקר הוא מנסה להבהיל את עצמו שפכה מתחיל הסוף. במשך שעותיים ישב בתור לפני משרד המעבדה וחיפה לשעה היעודה. הרופא הציע לו שיביא את דמו לספירה ואז אפשר יהיה להמשיך בבדיקות. אחות רחמניה יצאה כפעם־בפעם אל המסדרון ובישרה תוצאות. אזרח שהמתין ובידו צנצנת נאנח מתי־יהיה־פעם־סוף־לכל־התורה־הזה.

בדרכו בחזרה לשיכון פגש אותו שכן ושאל אם הוא הולך הביתה. השכן אמר אני צריך לרוץ לדואר אבל רציתי לשאול אותך אם תוכל לשים כמה מלים בעתון על המוות שעושה לנו כל לילה הבית־קפה הזה שמנגן כל הלילה עד שעה שתיים בלילה. הוא הסביר לשכן, באדיבות, שהעתון עוסק בדברים חשובים יותר אבל הוא מוכן להעניין. אתה מוכרח, אמר השכן, והוסיף כי המלים של העתון עושות רושם גדול וזו הדרך היחידה לעשות קצת שקט בלילה של השיכון.

כבר מעבר לדלת שמע את אשתו צועקת על הילדה.

מדוע את מרגיזה תמיד את אמא, שאל.

היא הורגת אותי, אמרה אשתו.

אני הולך לנוח, אמר.

גם אני רוצה לנוח, אמרה אשתו.

אני מוכרח לנוח קצת, צעק.

בעוד שבוע תהיינה תוצאות לבדיקה. אז אפשר יהיה לדעת בדיוק. צלילים עמוקים של מפותח־תפה נשרו על עפעפיו. הדיאזים ריככו את האוויר בעצבות שקטה. מעבר לקיר, בעד החלון הפתוח, צעקה שכנה דני, דני. אם לא תבוא מיד הביתה יהיה לך סוף כזה שאתה לא מתאר לעצמך.

שתיל האורן שוב נטמן למרגלות תל תחות. ענן כבד כיסה את השמש וגרר את צלו על ההרים הסמוכים. רוח קלה הביאה מן העמק פריחת אפרסקים.

לא נשפח אותך. אנחנו נפרדים ממך אך לא נשכח אותך, אמר בראש מורכן.

מישהו הידק את אחיזתו של האורן בקבר.

ככה זה. אנחנו הולכים אחד־אחד. עוד מעט לא ישאר מי שיצטער עלינו, אמר קובי.

מחר צריכה להתקיים הפגישה עם מנהל העתון בקשר לדרגה. אני מרגיש שאני תקוע. הוא יאמר למנהל. המנהל הוא קטן, נמוך. מחר שוב יאמר לו המנהל שתמיד ראינו בכך אחד מטובי אנשינו וכמובן לא תישכח ההערכה לפעלך.

פעמים רבות מדי עשינו אותה דרך אחרונה, אמר. בואו. צריך להתחיל לחזור, אמר קובי.

בדרך מגבעת־הארנים מצאה תרצה סביון שהחזיק מעמד, בבדידותו, משך כל הקיץ ההוא. האנשים עשו את הדרך האחרונה בחזרה. הילדה צעקה את שמו. מה היא שוב רוצה, צעקה אשתו מהמטבח.

בואי, ילדונת, ונחולל קשר. שנינו. את ואני, אמר.

אני חולמת על בית קטן עם עצים מסביב, אמרה תרצה.

החופה נמתחה על קני־רובים, אי־שם בבוסתן קטן.

יפה מאד מצדכם שלמדתם להמשיך לחיות, אמר קובי.

למטה, ברחוב, פרץ ציפצוף של מכונית. שקט. צעקו מחלון אחד. צפירת ברבור. הרשימות שלך תפסו תמיד את כותל־המזרח אצלנו, יאמר מחר המנהל ויגניב את עיניו הצרות לטפסים שעל השולחן. הוא פתח את עיניו אל האור הלבן של צהריים חמים ושלח את ידו לספר. מתחת למיטה, על הריצפה, שוחחה הילדה עם הבובה שלה.

"הפחד מפני השמדה גרעינית הוא כיום יצר־הקיום החזק ביותר. בימים כתיקנם הלכו אנשים למות בידיעה ברורה שתמיד יישאר מי שיספוד להם. סיכוי זה של קיום כלשהו בזכרון אנושי הפיח בהם אומץ למות. אבל השמדה גרעינית תחסל גם סיכוי אחרון זה. הפחד שמה אי־אפשר יהיה". הטלפון צילצל. מחר שוב יהיה השלושה בתודש ושוב יהיה בבנק הור ארוך של אנשים פורעי משכנתה. האלו עצבני של אשתו קטע את צילצול הטלפון.

מי זה, שאל בעייפות.

העבודה, אמרה אשתו וחזרה למטבח.

כן, אמר לתוך השפופרת. הכן הזה עודד קצת את רוחו.

תתכונן, חביבי, לעבוד קשה, אמר מזכיר־המערכת.

מה קרה, שאל.

שר־ההסברה הולך למות. אמר מזכיר־המערכת.

מה אתה אומר, אמר.

יש לך מספיק חומר עליו, שאל מזכיר־המערכת.

הוא איננו בחומר המוכן, אמר.

זוהי באמת הפתעה, אמר מזכיר־המערכת.

ממש אין לו סיכויים, שאל.

מזכיר־הממשלה ניסח כבר מודעות, פסק מזכיר־המערכת.

היינו פעם חברים טובים, אמר.
 אני יכול למסור לך כבר את סדרי ההלוויה, אמר מזכיר־המערכת.
 כמה חומר אתם צריכים, שאל.
 לעת עתה פתוח כל המרתף של עמוד אל"ף, אמר מזכיר־המערכת.
 אבל ודאי תהיינה הרבה מדעות, אמר.
 אז נעביר חומר לעמוד אחרון, אמר מזכיר־המערכת.
 הייתי מבקש שתודיעו לי אם משהו מתחדש, אמר.
 הוא ימות עד סגירת הגליון. על כל פנים, נשאיר את העתון פתוח עד הבוקר,
 אמר מזכיר־המערכת.
 אני מתכנן משהו בסביבות אלף מלים, אמר.
 זהו בערך האורך, טרק מזכיר־המערכת את הטלפון.
 אשתו עמדה בפתח המטבח, קערה בידה, והסתכלה בו. הוא השפיל את עיניו. הוא
 האמין שהיא הבינה מיד. מעבר לדלת, בחדר־המדורגות, קפצו ילדים ממדרגות.
 האוכל מוכן, אמרה אשתו.
 אני כבר בא, אמר.

בינו לבינה עמדה הכספת בה צבר את מאות ההספדים המוכנים. הוא ניגש לכספת
 ופתח אותה. מתויקות, אחת לאחת, נחו מעטפות חיהים של כל השמות שאושרו
 בישיבת המערכת. לשמו של שר־ההסברה לא היתה מעטפה. הוא נטל תיק כללי
 שפלל פרטים על חברי הממשלה.
 אל תקרא לי תמיד בזמן האוכל, אמרה אשתו.
 הם אכלו מרק. דמעות עמדו בגרונו. הפתאומיות הזאת של החיסול. הילדה ליכלכה
 את חולצתה. אשתו הרביצה לה על כף היד. הילדה שפכה אל הארץ את מה שנותר
 בצלחת.

מי מת היום, שאלה.
 תאכלי יפה את הסלט, אמרה לילדה.
 תבוא אתי להתנדנד אחר־הצהריים, אמרה הילדה.
 יש לי עבודה, אמר.
 אשתו חזרה לשולחן וחזרה ומילאה את הצלחות. הוא חש בעיניה.
 קובי אמר.
 לראשונה, מזה שנים רבות, פגש בעיניה. עיניים גדולות ומכאיבות. הצלפתן רפתה
 לפתע. הוא שמט את מבטו לעבר הילדה. הילדה הרביצה לעצמה שפם מאטריות.
 את ילדה איומה, צעק.
 מה קרה לו, שאלה אשתו.
 התקפת־לב כנראה, אמר.
 היא המשיכה לאכול בראש מורכן.
 זה מצחיק, אבל אין לי מספיק פרטים עליו, אמר.
 אם תאכלי יפה נלך לטייל אחר־הצהריים, אמרה אשתו לילדה.

אני אפילו לא ידע בן כמה הוא בדיוק, אמר.

בן 41, אמרה אשתו.

מישהו דפק בדלת. מכתב רשום. הזמנה לוועידה. בברכת-חברים. הילדה ביקשה רשות לקחת כוס מים. אשתו החלה לפנות את השולחן.

אתה רוצה קפה, שאלה.

את זוכרת גם את שנת-הלידה שלי, שאל.

אל תהיה עלוב, אמרה.

הילדה הסתכלה בהם בחיוך. אשתו חזרה אל הסירים. לפתע נפל עליו מותו. אמש נפטר לאחר מחלה ממושכת חבר המערכת, זאב לוין. בן 40 היה במותו. השאיר אחריו אשה וילדה. על מועד ההלוויה תתפרסם הודעה מיוחדת. ועוד שני טורים מדברי חברים. תרצה, גם את אשמה.

באיזה בית-חולים הוא שוכב, שאלה אשתו.

אין כבר טעם לנסוע לשם, אמר.

אתה רוצה עוגה לקפה, שאלה.

את אהבת אותו, שאל.

זה מה שמדאיג אותך עכשיו, אמרה.

פעם אחת לתמיד אני מוכרח לדעת את האמת, צעק.

שכבתי אתו שבע פעמים בדיוק. אתה יכול להוסיף את זה לחומר שלך,

צעקה בטרם תטיח את דלת המטבח.

תלכי קצת לישון, אמר לילדה בקול רך.

הוא נטל את התיק הכללי ויצא אל חדר-האורחים. השולחן היה עמוס ניירות. הילדה ביקשה ממנו נייר ואת הצבעים. אשתו יצאה מחדר-הרחצה. פניה היו רטובים ושערה סרוק. הוא ישב אל שולחנו והדף שלפניו החל להתמלא משולשים. החורבות של הפפר. הציפיה הארוכה לפיבוש הסופי. גשם רך שירד כל הלילה עורר ריחות ישנים של תבון מרובצם. בקדחתנות של אפס-מעשה חיבר שירים על אהבה ועל מוות. השירים הראשונים והאחרונים. שערה הארוך היה פרוש על השורות הקצרות.

אבא, אני רוצה עוד נייר, אמרה הילדה.

תיזהרי לא ללכלך את הרצפה, אמר.

אשתו ישבה בפינת חדר-האורחים, מאחרי עתון-הערב. מחר יהיו העתונים מלאים. הוא החליף את הדף בדף נקי והדף שלפניו התמלא משולשים. הוויכוח התמים בין כניעה ומאבק עד הסוף המר. אני מאמין שקובי היה נוהג כך והוא גם אמר זאת לא פעם שאנחנו זקוקים לאנשים ולא לקדושים, פסק המפקד ושלח אותו כדי לנהל את המשא-ומתן. הוא התערטל מנשקו כדי לעורר אמון בידי הריקות.

תמיד היו לך מלים יפות. נראה אותך פעם מצליח גם להשתמש בהן.

למעננו, אמר המפקד.

תמיד ליגלגתם עלי בגלל המלים היפות, נכון, שאל.

נתנו לו דגל לבן ורחפו אותו קדימה. הוא הלך קדימה אך איש לא עצר אותו.

הוא המשיך ללכת והלך כשדגלו הלבן נישא ברמה. אחר־כך שמע מאחוריו את מטחי הרימונים. הוא הוסיף ללכת. אשתו השליכה את העתון.

הקפה שלך מתקרר, אמרה אשתו.

תודה בעד תשומת־הלב, אמר.

אל תשתטה. הוא באמת חיבב אותך מאד, אמרה אשתו.

בסופו של דבר הוא היה באמת בחור טוב, אמר ולקח דף חדש.

כולנו היינו, אמרה אשתו.

אני מוכרח להתחיל לעבוד, אמר.

הוא פתח את התיק הכללי והעתיק ממנו את השורות המספרות על משרדו של שר־ההסברה. להדגיש את העבר הקרבי, כתב באחת הפינות והדגיש בקו את השורה. מעבר לקיר נטפו צליליו של ואלס מלכותי. חכוון קצת את הראדיו, צעקה השכנה. מפקד וחבר, לוחם וחולם, הנאום ביום השיחרור, המבוכה של היום האפור. הוא העביר קווים מתחת לראשי־הפרקים. זכרונות על רע. את הכותרת יקבעו ממילא המעמדים. קובי היה ליד המחסום כשהחזירו אותו אחרי שנה וחצי. הוא בכה על צווארו ושאל איפה תרצה. כשהתעורר בבית־החולים עמדה תרצה ליד מטו.

תרצה, אמר.

התחפשתי לאחות־רחמניה, חייכה תרצה.

ילדונת שלי, נחנק קולו.

אל תתרומם, זאבון. אסור לך להתרגש, אמרה תרצה.

היא השאירה לו חבילת ביסקוויטים, שושנה וחוברת משוכפלת. על כריכתה הכיר את תמונתו. הוא קרא מלה למלה, מה שנאמר עליו לאחר מותו.

אי־אפשר היה לזהות את הגוויות, אמר קובי.

יש פה זכרונות נפלאים עלי, אמר.

תיזהר לא לקלקל אותם, אמרה תרצה.

מה שהיה היה. מעכשיו צריך לצבור חומר לחוברת השניה, אמר.

אל תדבר שטויות, זאבון. אמרה תרצה ואיימה עליו באצבע.

במטבח נקשו המים בכיור. הילדה הביאה לו ציור ושאלה אם אפשר לראות מה זה. זה אתה ואמא רבים, אמרה הילדה. מעבר לקיר התחילו החדשות. הוא מיהר לפתוח את המקלט. אשתו הופיעה בפתח המטבח וביקשה להגביר.

המערכת היתה מתקשרת אילו היה משהו, אמר.

אולי בכל־זאת נספיק לנסוע לבית־החולים, שאלה.

שוב צילצול הטלפון והוא נזעק אליו. קול חביב בישר שנודע לו שהשר גוסס בבית החולים. אתה ודאי כבר מזוע על ההספד שלו, שאל הקול השני, בעל־זיות. ככה זה, אמר. אני צריך לכסות מחר את הקבורה, אמר הקול החביב. אולי אתה יודע כמה פרטים על פעילותו בשנים האחרונות, שאל. את אלה הידועים לי אי־אפשר לפרסם, צחק הקול השני. מה המצב בבית־החולים, שאל. הוא מת לאט מאד, אמר הקול השני

ושאל אם יש קצת חומר על ראש־הממשלה הזה שצריך להגיע מחרתיים. בשביל זה צילצלתי אליך, אמר הקול השני.
 הטלפון הוא מכשיר קטלני. הצילצולים חוסכים פגישות של עיניים. שלום. מה נשמע אצלכם. גם אצלנו. מתי רואים אתכם פעם. גם אנחנו. אז להשתמע.
 שמת לב שהטלפון הזה ניתק אותנו מכל הידידים הישנים, שאל.
 לא רק הטלפון, אמרה אשתו.

הייתי מבקש עוד כוס קפה. צריך להתחיל לעבוד, אמר.
 אשתו חזרה למטבח. השעון מיהר בעשרים דקות. בכוונה. נסיון לגנוב אשראי של זמן. הוא תיומן לעצמו את האמת ובלחץ הזמן פתח דף חדש עם קובי־אינר־עוד.
 חלקת הדף הנקיה עדיין שיפרה את דיכאונו. עדיין הכל צפוי והרשות נתונה. הוא פתח סוגריים והכניס אליהם את שמו המלא של שר־ההסברה. מי יודע היום מי זה קובי. אשתו הניחה, בשקט, כוס קפה על השולחן. הוא רצה לומר תודה. אי־שם צעקה שכנה ילדים, אתם הורגים לי את הדשא. תסתלקו משם, ילדים. צריך להתרכז. לשבור את חומות הרעש, לחזור אל הדממות הקבורות בקרבו. פעם היה לו אוצר מלים. האפשרות לארגן מלים למשפטים היא כמו עמדת־כוח. אבל האמת היא שתמיד נולדו במשפטים משמעויות שונות מאלו שרצו בהן. הוא כאילו נולד להיות מטיף־בשער, נכתב בחוברת לזכרו. הילדה לקחה את השעון כדי לעשות לו אמבטיה.

אמרתי לך אלף פעמים שאסור לך לקחת את השעון הזה, צעק.
 אל תצעק, השכנים שומעים הכל, אמרה אשתו ברוך.
 הוא מחק את הכתוב וכתב הלילה נסתלק שר־ההסברה. לפתע היסס לקרוא לו קובי. הפגישה האחרונה התקיימה במסיבת־גן חגיגית. הילה של אנשים היתה מסביב לשר־ההסברה. לפתע רצה לנקר את עיני האנשים ואמר בפומבי שלום קובי. שר־ההסברה אמר שלום שלום אבל מיד זכר.

מה שלומך, יקירי, שאל שר־ההסברה.

טוחבים קדימה, אמר.

מה אתה עושה עכשיו, שאל שר־ההסברה.

עתונאי, אמר.

פעם כתבת שירים יפים, אמר קובי.

מישהו ניצל את השתיקה ונדחק עם שלום קובי. שלום שלום אמר שר־ההסברה. שקיקי עור שחורים נתלו תחת לאשמורות עיניו של שר־ההסברה. מישהו הגיש לשר כוסית.

זאב, קרא שר ההסברה.

האנשים פינו לו דרך.

מה שלום תרצה, שאל קובי.

בסדר גמור, אמר.

אולי תבואו פעם לבקר אצלי, אמר קובי.

בשמחה רבה, אמר.

כבר שנים שלא ראיתי אתכם, אמר קובי.

אפשר לצלצל ולקבוע זמן, אמר.

בהחלט, אמר קובי.

מישהו נדחס ביניהם ולחש שהאורח הגיע.

זכור. אני מצפה לצילצול מכם, אמר שר־ההסברה.

האורח ושר־ההסברה פנו להחליף ברכות בפומבי. המערכת הטילה עליו להכין ידיעה. הוא חילץ מן הברכות שני משפטים לפתיחה ומנה כמה שמות של משתתפים חשובים. בלילה צילצל העורך וביקש קצת "צבע" כדי שאפשר יהיה לשכתב את שר־ההסברה גם לעתון של שבת. אחר־כך, כשנדם הכל, ניסה לכתוב שיר. עוד מעט סתיו ומעבר לשיפון, הרחק־הרחק, הסתיימה אי־פעם מלחמה והאנשים זרים אבל הבתים המשותפים ופגישה המרחמת על עצמה ושוב המלחמה חוזרת. אבל הילדה התעוררה לפתע והוא צריך היה לחמם לה את התה. הוא הדליק סיגריה וחזר ולקח את העט.

הוא היה מפקד נערץ. ביום האחרון למלחמה נערך ביער מפקד־לפידים והוא התייצב לומר מלים אחדות. השקט שקידם אותו לימד עד כמה חיבבוהו האנשים. "עכשיו צריך להפסיק למות ולהתחיל לחיות" — אמר קובי והסתלק לתוך החשיכה. הוא היה מנהיג וחבר, לחם ואוהב־אדם. איש־ביצוע וחובב ספרות יפה. הדף התמלא. הוא קרא את הכתוב. באזלת־יד חנקה ידו את הדף אל הסל שמתחת לשולחן.

תרצה, קרא.

מה יש, שאלה אשתו.

זה לא בא לי. אני ממש לא יודע מה לכתוב עליו, אמר.

אני אקח את הילדה לטייל. תוכל להתרכז, אמרה אשתו.

הוא הדליק את מנורת־השולחן. אם הם באמת יבואו אז הערב יהיה הרוג, צעקה, מעבר לקיר, השכנה. הוא סגר את כל החלונות. צעצועיה של הילדה כיסו את כל האריחים בחדר. הוא הוציא ממגירת השולחן תיק עבה ושלף ממנו את חוברת־הזכרון. "סיפר המפקד: אני זוכר כשבא אלינו במכנס־צמר עבות. זה היה יום חמסין והרוזן שלו גירה אותנו להריץ אותו על ההרים כדי לחזק את שריריו. אבל בשיחה הראשונה, פנים אל פנים, גיליתי מיד כי יש בו עוד משהו שאין לנו. אין איש שמצליח להתחמק ממחשבותיו על המוות. אבל זאב ביקש ללכוד מחשבות אלה ולשמור אותן על הנייר. תמיד היתה לו מחברת של שנים־עשר דף שאותה מילא באדיקות, מדי ערב בערב, באותן מחשבות שנלכדו אל תוך אוצר המלים המיוחדות שהיה לו. כשגילינו את ערימת הגוויות בכפר, חיפשתי גם מחברת". הטלפון צילצל.

החומר מוכן, שאל מזכיר־המערכת.

כמעט. חסר לי עוד משפטים־חזק, אמר.

יש לי הרגשה שהעסק נדחה למחר, אמר מזכיר־המערכת.

הוא מחזיק מעמד, שאל.
הוא על הסף אבל חי עדיין. לפעמים זה נמשך שעות. אמר מזכיר־המערכת.
טוב שהחומר יהיה מוכן, אמר.
בהחלט. אתה מוכן להתחיל להעביר, שאל מזכיר־המערכת.
כן, אמר.
חכה רגע. אני נותן לך את הפתבנית. מזכיר־המערכת פינה את הקו.
תן לי בכל אופן צילצול לפני סגירת הגליון, אמר.
אני מוכנה. אמרה הפתבנית.
הוא החחיל להספיד, בעל־פה, אל תוך שפופרת הטלפון. הפתבנית ביקשה שלא ימהר
זהו השתדל להקפיד על קצב הכתבה נאות.
זהו, שאלה הכתבנית.
זה הסוף, אמר.
הוא מחט את שפופרת הטלפון אל תושבתה. דמו כאב מעייפות. נדמה היה לו
שהוא מרגיש את הצמיחה האטית לקראת היום שזה נגמר פתאום לאחר מחלה
ממושכת. חוברת־הזכרון עדיין היתה פתוחה בעמוד ארבעה. הילדה נתלתה על
צווארו בצהלה.
הצלחת לגמור, שאלה אשתו.
עשינו טיול עד לשיכון השני, אמרה הילדה.
כן, אמר.
בואי, ילדה. נלך לישון, אמרה אשתו.
הוא פנה לחדרו ולא הדליק את האור. הוא קרס אל המיטה. הוא בכה כילד. קובי
עצר את המכונית לצד הכביש. תירגע, חבוב. תרצה היתה זקוקה לניחומים ושנינו
האמנו שכך אפשר יהיה להמשיך בידידות אתך. האמן לי, קובי, שלפעמים אני
מצטער שבאמת לא מתי שם. אל תדבר שטויות. כל יום מאז מחק קצת ממה
שהשארתי לכם. אבל אתה נשארת וזה מה שחשוב. כן, אבל עכשיו אין לזכרונות
ממה גדול. אפשר לבסוע כבר? אתה אינך מבין אותי, נכון? הטלפון צילצל. הוא
מחה באגרופי את הדמעות וקם. בחדר הסמוך שרה תרצה לילדה שיר־ערש.
יש לך אולי עוד כמה ציטטות לידיעה עצמה, שאל מזכיר־המערכת.
אני מוכן לחפש, אמר.
החומר שלך לגמרי לא רע, אמר מזכיר־המערכת.
אני שמח לשמוע, אמר.
קיצצתי מהסוף עשר שורות. יש הרבה מודעות, אמר מזכיר־המערכת.
משהו השתנה, שאל.
הוא בלי הכרה אבל נלחם קשה. נחכה עד הבוקר, אמר מזכיר־המערכת.
הוא נטל מהתיק הכללי אסופה של נאומים ושלה מהם כמה משפטים.
טוב מאד, אמר מזכיר־המערכת.
תודיעו לי ברגע שתדעו סופית, אמר.

הוא ניקה את שולחנו משיירי הניירות. הראדיו בדירה הסמוכה התחיל להעביר את החדשות ועיקרן תחילה. הוא תחב את חוברת־הזכרון אל תוך המגירה.

מרגיש לא טוב, זאב, שאלה תרצה.

הילדה כבר נרדמה, שאל זאב.

אולי ניסע לבית החולים, שאל זאב.

תלך לישון זאב, אמרה תרצה.

לא נוכל לעזור הרבה, אמרה תרצה.

פעם היינו באמת ידידים טובים, אמר זאב.

אתה ודאי עייף מאד, אמרה תרצה.

תזמורת בית־הקפה החלה להשמיע את אותותיה. החצוצרה מחצה את השקט. תרצה סגרה את התריסים. מעבר לקיר הידרדרו צעקות אהבה. תרצה אותי, דרשה האשה. הוא התפשט ונכנס למיטה. נטל את הספר ועיניו המטות ליפול ריפרפו על תולדות חייו של המחבר. תהיה טוב אלי, נאנקה האשה מעבר לקיר. הוא שמט את הספר, פיבה את האור והתכנס לתוך עצמו. מעגלים־מעגלים לחץ הכאב על לבו. הוא נשם עמוקות. מעבר לקיר נשמעו נחירות קלות. ידו הרפה היפשה את תרצה. לפתע הונף עליו צילצול הטלפון.